

میز خبر

سالگرد فراه‌ایران خواهی مردم نخبوان در ۲۱‌دسامبر ۱۹۸۹

ریشه‌های تاریخی پیوستگی باز ماندگان گلستان وتر کمنجایی با ایران

ادکتر میرمهرداد میرسنجری | استاد پادشنگاه وزوهشنگرفهنکی ونوبیوتیکا

در روز ۱۰ دی ۱۳۶۸ خورشیدی، برابر ۳۱ دسامبر ۱۹۸۹، مردم نخبوان ششوروی سابق یا شکستن سیم‌های خاردار واستحکامات مرزی، خود را به آب‌های سرد ارس انداختند و به سوی خاک ایران روان شدند. این حرکت خودجوش خواهان الحاق به ایران و باطل شدن قراردادهای ننگین گلستان و ترکمنچای شد. در این رویداد تاریخی، مردم نخبوان یا شعارهای الله‌اکبر و زنده باد اسلام و زنده باد ایران و با چشمان اشک‌آلود پیوستن درگبار به مام میهن را خواستار شدند، خواستی که با وجود استقبال میهن‌دوستان ایرانی‌وآذربایجانی،متأسفانه هیچ‌گاه از سوی مسئولان وقت و رسانه‌های همگانی ایران در آن زمان مورد توجه قرار نگرفت و جدی گرفتنشُد.

پیشینه پیوندهای قلبی مردم سرزمین‌های اشغالی به ایران

با تسلیم امپراتوری آلمان در پایان جنگ جهانی اول، دولت ایران نیز زیر فشار ملیون و افکار عمومی مردم و با توجه به فروپاشی امپراتوری روسیه تزاری، نمایندگانی به‌عنوان دادخواهی و نخبجون و… طومارهایی به سرزمین‌های اشغال شده توسط امپراتوری روسیه و عثمانی،به‌کنفرانس صلح ورسای فرستادوهمزمان، گروه‌هایی از مردم سرزمین‌های تجزیه‌شده خوارزم و فرارود (ماورالنهرسر)، نخبجون و… طومارهایی به کنفرانس مزبور فرستاده و خواستار پیوستن به سرزمین مادری، یعنی ایران شدند. حتی مردم بخارا و برخی مناطق دیگر، هیأت‌هایی برای پیگیری امر وحدت‌به‌ورسای گسیل شدند.

در این میان، دولت باکو با درخواستی تاریخی،

خواستار وحدت دوباره با ایران در قالب کنفرانسیون

شُد، زیرا اگرچه در آن زمان یکصدوشش سال از

جدایی قفقاز از ایران می‌گذشت، اما پیوندهای قلبی

مردمی همچنان پا برجا بود.

هیات نمایندگی جمهوری آذربایجان که به

انجمن صلح ورسای آمند بوده، گفتوگوهای مفصلی را با هیأت اعزامی ایران انجام داد. آنها ضمن درخواست پیوندهای همه‌جانبه، به نمایندگان ایران اظهار داشتند بوندن:«مقصود ما این است که آذربایجان، استقلال داخلی داشته باشد، قوه مقننه و ادارت و مسائل داخلی از خود داشته باشد. در مسائل خارجی و قشون و گمرک و پست و تلگراف و طرق و شوارع و سکه و این قبیل امور با ایران اشتراک داشته باشد».

اما دولت بریتانیا برای مسکوت گذاردن طرح مسئله وحدت دوباره ایران، از هیچ‌گونه کارشکنی خودداری نکرد. زیرا بیم آن داشتند که مردم افغانستان، مکران و بلوچستان نیز مانند مردم اران و خوارزم و فرارود،خواستار وحدت دوباره شوند. علاوه بر خواست دولت باکو، مردم نخبجون نیز در روز نهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۶۸ خورشیدی (۳۰ آوریل ۱۹۸۹م) در برابر کنسولگری ایران اجتماع کردند. آنها با فریاد زنده‌باد… ایران، زنده باد دولت ایران، پاینده باد… جوان بخان ایران، تقاضای تابعیت ایران و الحاق به وطن اصلی خود را کردند.تظاهرات مردم نخبجون چندین روز به درازا کشید.

اهالی نخبجون، روسای حکومت محلی، رئیس قشون محلی، کلیه محترمان ووجه‌اهالی با ارسال ۱۲ فقره تلگراف به دولت ایران، شاه، سفرای خارجه، رئیس جمهوری آمریکا،انجمن صلح ورسای و غیره، تقاضای الحاق به ایران را کردند و همه‌جا متذکر شدند که اصلا ایرانی‌زاد و مسلمان بوده و ۹۲سال است به زور از خاک ایران جدا شده‌اند.

در اوایل اردیبهشت،نمایندگان آنها به تبریز

آمدند

از دیگر سواهالی شهر سرخس کهنه (اشغال شده توسط روسیه) نیز خواستار بازگشت به سرزمین مادری شدند. در این راستا نیروهای لیتو از سوی دولت ایران به آنجرفرستانده شد.امادگرابر انگلیسی‌ها مانع شدند.سرانجام هیأت ایران که به‌داسیسه‌چینی انگلیس و عدم حمایت وثوق‌الدوله رو بهود و باز شرکت در جلسات مایوس، از تنهاراه باقیمانده بهره برد و تقاضاهای خود را در کنلیچهای و قالب بخش سیاسی، اقتصادی و قضائی منتشر کرد و در اختیار هیأت‌های شرکت‌کننده قرار داد.

در بخش سیاسی، ایران خواستار لغو فوری قرارداد ۱۹۰۷، برچیده شدن سباط مستحقظان و گزادهای مسلح سفارتخانه‌ها و کنسولگری‌های خارجی و نیز استرداد سرزمین‌هایی بود که «طی قرن نوزدهم به زور از ایران گرفته شده است». این سرزمین‌ها شامل ایالات مرو، خیوه، ترکستان و هنده شهر قفقاز بود که طی دو دوره جنگ‌های ایران و روس از ایران منتزع شده بوده. به این ترتیب فسرستان دولتی به صورتی برمی‌آمد که در ابتدای قرن ۱۹ وجود داشته است. در غرب هم تقاضاشده بود، «ایالات کردستان وموصل و دیاربکر ضمیمه‌ی خاک ایران گردد و رود فرات سردر خ غربی ایران شناخته شود». در بخش اقتصادی، ایران خواستار پرداخت غرامت خسارات و تلفاتی شد که از سبوسی نیروهای متخاصم به سرزمین و مردم ایران وارد شده بود. در بخش قضائی نیز ایران خواستار لغای کاپیتولاسیون و برچیده شدن محاکم کارگزاری، در ارتباط با رسیدگی به جنایم خارجیان بود.

خواست‌هایی که به دلیل فساد اداری، عدم لیاقت سیاسی و عدم اعمال قدرت میهن خواهانه دولت قاجار به هیچ نتیجه‌ای منجر نشد و سرزمین‌های اشغال‌شده ایران همچنان در اشغال باقی ماند.

چالش «دمای ۱۸ درجه» برای مردم دولتمردان

توجه نکردن به بهینه‌سازی موتور خانه‌ها، آنها را

به یکی از منابع عمده تولید آلایندگی در کلانشهر های کشور بدل کرده که هر واحد آن می تواند سالانه ۵۰ تن آلاینده تولید کند

سال گذشته میزان آلایندگی هزار موتور خانه در شهر تهران، اندازه گیری و مشخص شد همه این موتور خانه‌ها مشکل آلایندگی دارند

یکی از روش های برون رفت از پدیده آلودگی هوادر کلانشهرها به ویژه تهران، مشارکت اجتماعی در طرح های بهینه سازی مصرف سوخت است که با مراجعه به سامانه **www.behsama.ir** و ثبت نام ساختمان می توان گام نخست را برداشت

سه گانه های تلگرامی در صورتی که به‌صورت غیرمعمول قرار گیرد، می‌تواند به‌شدت آلودگی هوا را تشدید کند.

شبکه‌های اجتماعی و گروه‌های تلگرامی دست به دست می‌شود و هنوز از استقبال مردم از این چالش خبری نیست. مردم هم نمی‌دانند که برای پیوستن به این چالش باید چه اقدامی انجام دهند. حتی برخی می‌پرسند، آیا با دعای فضاهای بسته، ساختمان‌های تازه در کل کشور طی ساعات کاری در اتاق‌ها از ۲۱ درجه و در راهروها و فضاهای سرپوشیده از ۱۸ درجه سانتیگراد بیشتر نبوده و از روشن بودن دستگاه‌های گرمایشی و مصرف‌کننده سوخت در روزهای تعطیل جدا خودداری شود.»

پیوستن مولارودی به چالش «دمای ۱۸ درجه» نخستین کسی که در کابینه به این چالش «بله» گفت، دیزرنگ زاکابینه یازدهم، شهیندخت مولارودی بود. معاون رئیس‌جمهوری در امور زنان و خانواده به این چالش پیوست و در کانال تلگرامی خود از چالش «دمای ۱۸ درجه» حمایت کرد. او در پیام خود نوشت، شما را به چالش «دمای ۱۸ درجه» دعوت می‌کنیم. به این چالش ملی برای مقابله با آلودگی هوا و کمپین جهانی برای کاهش گازهای گلخانه‌ای بپیونید.

موتورخانه‌های عمده آلودگی هوا
کلانشهرها
در روزهای گذشته چالش «دمای ۱۸ درجه» در

مصرف انرژی و کاهش تولیدآلاینده‌ها منجر شود،

او درباره این که مردم چگونه می‌توانند این کار را انجام دهند هم یس‌آوری می‌کند که «قرار است شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت کارهایی در زمینه هوشمندسازی موتورخانه‌ها و تنظیم آنها انجام دهد. شنیده‌ام که این شرکت درباره تنظیم موتورخانه‌ها و هوشمندسازی آنها اطلاعاتی روی سایت خود قرار داده است.» رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست در حالی اعضای کابینه، دستگاه‌های دولتی و مردم را به کمپین «دمای ۱۸ درجه» دعوت کرده است که چند روز پیش شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی در گزارشی از وضع تولید آلایندگی در کلانشهرهای کشور، اعلام کرد که «در شهر تهران اندازه‌گیری شد، به شهروند» می‌گوید: «بررسی‌های انجام شده روی این هزار موتورخانه نشان داد که تمامی این موتورخانه‌ها مشکل آلایندگی دارند» به دلیل سهمی که این بخش در آلودگی هوا دارد، باید برای این بخش فکری کرد. یکی از راهکارها کاهش دمای منازل و کاهش درجه‌موتورخانه‌هاست.» او درباره کارهایی که مردم می‌توانند برای پیوستن به کمپین «دمای ۱۸ درجه» انجام دهند، هم می‌گوید: «یک راه‌سکار، کاهش دمای منازل و کاهش درجه موتورخانه‌هاست و راه‌سکار دیگر هوشمندسازی موتورخانه‌ها و تنظیم آن است که می‌تواند به کاهش

رئیس مرکز سنجش وزارت آموزش و پرورش:

تاثیر (۵درصد) نمرات پیش‌دانشگاهی در آزمون ۹۶قطعی است

کشور در یکی، دو سال اخیر نزدیک ۱۲ است» و او در پاسخ به این پرسش که «آیا این میانگین نمره خوب یا بد است؟» ادامه داد: «از نظر ما خوب نیست و انتظار داریم نمرات از ۲۰ همان ۲۰ باشد اما این غیرواقع‌است. مناطق آموزشی کشور از نظر کیفیت نیروی انسانی، مشارکت دانش‌آموزان، اولیا و مناطق پرآکنده روستایی و شهری، تفاوت‌های زیادی دارند و طبیعی‌است میانگین نمره نمی‌تواند بالاتر باشد.» عماد‌ی با تأکید بر این که در سال‌های اخیر میانگین نمره

دانش‌آموزان متوسطه خیلی تغییر نکرده‌است، عنوان کرد: «اعلام میانگین نمره دانش‌آموزان به‌واسطه این است که توجه والدین، جامعه، دانش‌آموزان و معلمان را جلب کنیم یا یک گام به جلو حرکت کنیم و شاهد بهبود نتایج در سال‌های آینده باشیم.» او ادامه داد: «در ایران به نشست‌های متعددی هم با مدیران کل آموزش و پرورش استان‌های کشور داشته‌ام و برنامه‌هایی برای بهبود نمرات دانش‌آموزان رایزه شده‌است و امیدوارم شرایط بهبود یابد.»

www.shahrvand-newspaper.ir

خبر

مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودک:

حقوق کودک وارد کتب درسی شود

ایسنا|انتظار داریم محبت حقوق کودک وارد کتب درسی شود تا به این ترتیب بر برنامه‌های بسیار گسترده‌ای برای اشاعه حقوق کودک در کشور اجرا شود.» شویوا دولت‌آبادی، مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودکان با بیان این موضوع گفت: «با توجه به آن که مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک، برای تحقق حقوق کودکان در جوامع به شمار می‌رود، وجود آن خوب است، اما چنین مرجعی باید گزارشات خود را در جهت پیشبرد اهداف تعریف شده دولت‌ها رایزه دهد.» او با بیان این که خوب است که در حال حاضر محل متمرکز ی برای رایزه گزارش به مجامع بین‌المللی در کشور وجود دارد؛ اما این که چقدر این مرجع توانسته حقوق کودک را در کشور ترویج و به فرآگیر شدن فرهنگ حقوق کودک در کشور اهمیت دهد؟ ادامه داد: «اگر بخواهیم بر فعالیت‌های این نهاد متمرکز شویم، کاملا آشکار خواهد بود که این مسأله در مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک ایران انجام نمی‌شود.» دولت‌آبادی در ادامه ضمن اشاره به آن که مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک ایران سلسله سخنرانی‌ها و سمینارهای بسیار خوبی را در ارتباط با نقطه ضعف‌های بزرگ قوانین کشور در حوزه کودکان بر گزار کرده است، گفت: «با وجود برگزاری سمینارها و نشست‌های خوب و همچنین تحلیل نقاط ضعف قوانین کشور در حوزه کودک، اما در حال حاضر شاهد آثار و نتایج عملی آن نیستیم. آیا مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک اجازه دارد در قالب وزارت دادگستری برای تغییر شرایط کودکان در کشور لایحه رایزه دهد؟ آیا این کار را انجام می‌دهد؟ و در صورتی که این کار توسط مرجع انجام می‌شود، باید پرسید چرا اطلاع‌رسانی‌های کافی در خصوص اقدامات خود را به انجام نمی‌ساند؟» دولت‌آبادی ادامه داد: «برای مثال در حال حاضر با وجود تمام تغییراتی که در قانون شده، باز هم می‌بینیم قوانین ما اجازه از دواج زود هنگام را داده است. با این که برای تعدیل این قوانین اقدامات زیادی انجام شده است اما همچنان از دواج‌های زود هنگام در کشور انجام می‌شود و آمار آنها نیز موجود است؛ در چنین شرایطی اگر مرجع ملی سمیناری در خصوص این مسأله برگزار می‌کند، باید نتیجه عملی آن در جهت تغییر شرایط و بهبود وضع کودکان و احقاق حقوق آنان را نیز انجام دهند.» مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودکان در ادامه گفت: «مرجع ملی کنوانسیون حقوق کودک در کشور وجود دارد؛ کارهای ظرفی را هم انجام می‌دهد و گزارشات خود را هم به صورت اخلاقی به مراجع بین‌المللی رایزه می‌کند؛ اما ما می‌خواهیم شاهد آن باشیم که مرجع از جایگاه خود استفاده کند و اقدامات خود را در جهت احقاق حقوق کودکان در کشور به انجام برساند.» مدیرعامل انجمن حمایت از حقوق کودکان ادامه داد: «شاهد آن هستیم گاهی از نظر قانونی، حتی برای کودکان در نظر گرفته شده‌ا است که در عمل همان حق نیز اجرا نمی‌شود، در چنین شرایطی نیاز است کنوانسیون مرجع ملی حقوق کودک با نظارت بر حقوق کودکان مانع چنین اقداماتی شود.»

جدول شماره ۷۴۹

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	
۱															۱- تیم‌توبالی در اسپانیا- مرکز کردستان
۲															۲- پادشاه عادل- از شهرهای سوئد
۳															۳- همدانستان و بس -طلا- تقاضا برای برکنار شدن از کار
۴															۴- ایوب نشده- مادر ل- از جهات اصلی- طریق کوتاه
۵															۵- بدبو- آرایش دست و ناخن‌ها- پرتمک
۶															۶- نخستین بولی که کلسب از خرید می‌گیرد- مهره شطرنج- نوعی خودرو
۷															۷- تردید- عنوانی است اشرافی در انگلیس- خرس- سلاح عجول
۸															۸- نام بنامی تاریخی و قدیمی ترین بنای به جامانده از شهر توس- فرشته موکل برآب
۹															۹- کاشتن آبندهس در ذهن دیگران- پایه و بنیاد- وزیر خارجه آمریکا- خطایی در پینگ‌پنگ
۱۰															۱۰- درخت بدون میوه- با نظم و ترتیب- سبزی مسرطران
۱۱															۱۱- کندن زمین- ستاره سابق میلان و تیم‌ملی ایتالیا- شهری در آلمان
۱۲															۱۲- فرمانده بن- مقدم‌تن- نفس- فرمان‌کشتی
۱۳															۱۳- سپاه عثمانی- چاشنی گوجه‌ای- فراخوان شده
۱۴															۱۴- ماه هفتم از ماه‌های سسریانی- اثری جذاب از الکساندر دوما
۱۵															۱۵- کمک‌کننده- لقب محمود خوارزمی پهلوان بنام‌قرن هفتم

حل جدول شماره ۷۴۸

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	
۱															۸- بازیکن هم‌تیمی- شهر بادگیرها- روش علمی- نوعی سجده
۲															۹- رود آرام - صبور- پستانداری از راسته چونندگان
۳															۱۰- کارها- منقار کوتاه- رطوبت خشبیس- قیمت‌بازاری
۴															۱۱- کهنه‌فروش - بین دوک و کنت- قربانگاه حاجیان
۵															۱۲- اولی‌بوی رطوبت و دومی تپه و پشته- آسان کردن -مسجدشهر درآب
۶															۱۳- نعل شکسته- قهرمان جسام ملت‌های آمریکای جنوبی- لقب‌امپراتورن ژاپن
۷															۱۴- کنایه از خاموش‌شدن و کم‌حرف‌زدن- تئیسونام‌اسپانیایی
۸															۱۵- شبنم‌زین‌قدیمی- از رنگ‌ها نیویورک- نام‌بلاگر، رئیس‌فیفا